

Puolustusteollisuuden kehittämistarpeet toimintaympäristölle Vuosangassa

Tausta ja tarve

Puolustusteollisuus on voimakkaassa kasvussa ja muutoksessa niin Suomessa kuin globaalistikin. Kainuussa alan yrityksiä on yksittäisiä ja niiden lisäksi on joukko alihankintaan tekeviä yrityksiä. Yritysten toiminta kytkeytyy puolustusvoimien toimintaan Kainuussa. Teollisuuden kannalta Kainuu ja koko Itä-Suomi on mielenkiintoinen ja tärkeä maakunta mm. sen vuoksi, että täällä on Kainuun prikaati, Vuosangan harjoitusalue sekä rajavartiosto. Aluekehittämisen kannalta puolustusteollisuus ja sen toimintaedellytysten edistämiseksi on paljon mahdollisuuksia, erityisesti Kuhmossa.

Itäisen Suomen olosuhteet asettavat erityishaasteita puolustusteollisuudelle, tuotteille ja tuotekehitykselle. Lumi, pakkas, suot, vesistöt ja muut ympäristöolosuhteet tuovat haasteita laitteiden ja niihin liittyvien järjestelmien testaukseen ja käyttöön. Näitä olosuhteita ei voi riittävästi simuloida laboratoriossa, vaan ne vaativat kenttätestausta oikeissa olosuhteissa.

Testaustoiminta vaatii alueita, joissa tulee olla monipuolisesti erilaisia maastotyyppisiä ja alueella tulee olla laajuutta, jotta testausta voidaan tehdä ilman ulkopuolista häiriötä. Erityisesti ampumavälineiden testaus vaatii laajan alueen, jossa turvallisuus ja testausrauha pitää pystyä takaamaan aina ja kaikissa olosuhteissa. Luontaisesti tämän kaltaisia alueita ovat Puolustusvoimien käytössä oleva harjoitusalueet, kuten Kuhmossa oleva Vuosangan harjoitusalue. Näillä alueilla puolustusvoimien käyttö on prioriteetiltään luonnollisesti tärkein asia. Testaustoiminta on alueilla mahdollista, kun käytetään aluetta varsinaisten harjoitusten väliaikoina. Näin jo toimitaankin Vuosangassa.

Suomen liittyessä lähitulevaisuudessa Pohjois-Atlantin puolustusliitto NATO:on lisääntyy kansainvälisen puolustusteollisuuden kiinnostus maattamme kohtaan merkittävästi. Tämä tulee näkymään mm siinä, että teollisuuden testaustoiminta tulee lisääntymään lähivuosina kaikkialla Suomessa, mutta erityisesti pohjoisessa. Syynä on se, että Itä-Suomessa on tilaa ja olosuhteita tehdä testaustoimintaan huomattavasti helpommin kuin tiheästi asutuilla alueilla Etelä-Suomessa tai keskisessä Euroopassa. Tarve testausalueille soveltuvine olosuhteineen ja palveluineen kasvaa merkittävästi.

Kytökset meneillään oleviin hankkeisiin

KAMK on toteuttanut useita toimintaympäristöihin ja osaamiseen liittyviä kartoitushankkeita vuosien varrella, kuten akkukemikaalien tuotantoon, data center toimintaan ja uusimpana tuulivoimaan liittyen (A78671 ja S22855). Puolustusteollisuuden yritysten kanssa on toteutettu kaksi hanketta ostopalveluina. Lisäksi meneillään on keskustelut yhden merkittävän yrityksen kanssa syvemmästä yhteistyöstä tuotetestauksessa.

Maavoimat kehittää joukkojen liikkuvuutta European Defence Industrial Development Programme (EDIDP) rahoitteisessa hankkeessa.

Euroopan unionin puolustusrahasto (European Defence FUND, EDF) rahoittaa suomalaisen Patrian johtama puolustusteollisuuden FAMOUS-konsortiota (European Future Highly Mobile Augmented Armored Systems). EU:n myöntämä rahoitus on noin 95 miljoonaa euroa. Hankkeessa kehitetään ajoneuvo- sekä järjestelmäkonsepteja eteenpäin ”arkkitehtuurisuunnittelun kautta prototyyppien suunnitteluun, valmistukseen ja testaukseen. Hankkeessa kehitetään Patrian sekä konsortion laajalla osaamisella tulevaisuuden panssaritoimien ajoneuvojen teknologioita ja suorituskykyä parantaen niiden maataisteluvälineiksi. Lisää hankkeesta [Patrian sivuilta](#).

18.1.2023

Tavoite

Hankkeen tavoitteena on saada puolustusteollisuuden toimijoita operoimaan Vuosangan testausalueelle sekä saada alan osaamistarpeisiin vastaavaa koulutusta käyntiin (korkea-aste kuin toinen aste) tai saada näiden toimenpiteiden käynnistämisestä sopimukset.

Toimenpiteet

Hankkeessa toimenpiteet on jaettu työpaketteihin, joilla jokaisella on omat rajatut tehtävät, aikataulu- tus ja tulostavoitteet. Tässä hakemuksessa nämä on kuvattu pääpiirteissään. Hankkeen tulokset kootaan raporttiin.

Työpaketit

1. Puolustusteollisuuden tarpeet Suomessa

Työpaketissa kontaktoidaan suomalaisia puolustusteollisuuden yrityksiä ja selvitetään niiden tarpeita testausympäristöistä. Samalla kontaktoitavilta yrityksiltä tiedustellaan osaamistarpeita. Työpaketti tuottaa siis tietoa puolustusteollisuuden tarpeista Vuosangan alueesta (Vuosangan vahvuudet ja kehittämistarpeet), mutta samalla tuotetaan tietoa yritysten osaamistarpeita, jotta koulutussektori pystyy kehittämään tarvittavaa koulutusta lähivuosina. Työpaketissa tehdään työtä yritysten lisäksi Puolustus- ja ilmailuteollisuuden yhdistyksen [PIA](#) ry:n kanssa.

2. Yhteistyö puolustusministeriön ja puolustusvoimien kanssa Vuosangan alueen kehittämiseksi

Työpaketissa käydään yhdessä Kuhmon kaupungin kanssa puolustusvoimien ja puolustusministeriön kanssa keskustelut liittyen Vuosangan alueeseen ja sen kehittämiseen. Keskusteluja käydään myös Metsähallituksen kanssa. Työpaketin pohjalta saadaan tietoa ne kehittämismahdollisuuksista, jotka Vuosangan alueeseen liittyy.

3. Kansainväliset vertailukohteet

Työpaketissa tarkastellaan 1-2 puolustusvoimien harjoitusalueetta Euroopassa, joiden ympärille on kehittynyt erilaista testaustoimintaa. Tarkastelussa pyritään selvittämään ne tekijät, jotka ovat keskeisiä testaustoiminnassa. Erityisesti tarkastellaan niitä tekijöitä, joihin kaupunki ja oppilaitokset voivat tarjota ratkaisuja.

4. Koulutussektorin tarjonta puolustusteollisuudelle

Selvittää suomalaisen koulutussektorin olemassa oleva tarjonta suhteessa löydettyihin puolustusteollisuuden tarpeisiin. Työpaketissa selvitetään itäisen Suomen koulutustoimijoiden valmiutta lähteä rakentamaan yhteistä koulutustarjontaa. Tämä mahdollisesti johtaa erilaisten koulutuskokonaisuuksien rakentamiseen, jotka kuitenkin tehdään tämän hankkeen jälkeen.

5. Hankkeen hallinto

Työpaketissa toteutetaan hankkeen hallinnolliset toimenpiteet, kuten taloushallintoon, ohjausryhmätyöskentelyyn ja raportointiin liittyvät toimenpiteet.

18.1.2023

Tulos

Hankkeen tuloksena on tunnistettu ne tarpeet, joita puolustusteollisuuden testausympäristöjen kehittämiseksi Kainuussa on. Fokuksena tuloksissa on Vuosangan alue ja sen kehittäminen. Tunnistetut tarpeet yksilöidään ja niihin liittyen on raportissa toimenpide-ehdotukset.

Kumppanit

Keskeisiä kumppaneita hankkeessa ovat puolustusteollisuuden yritykset, puolustusvoimat, puolustusministeriö, TKI-toimijat, Kuhmon kaupunki, Kainuun liitto ja itäsuomalaiset yliopistot, ammattikorkeakoulut ja toisen asteen oppilaitokset.

Resurssit

Hankkeeseen palkataan kaksi henkilöä, joista projektipäällikkö vastaa hankkeen johtamisesta, yhteydenpidosta eri toimijoihin, taloushallinnosta ja raportoinnista sekä osallistuu hankkeen kaikkien työpakettien toteuttamiseen. Tehtävässä on 100 % työaika. Lisäksi hankkeessa on osa-aikainen asiantuntija, joka keskittyy työpakettiin koulutuksellisiin näkökohtiin. Projektipäällikkö työskentelee Kuhmossa.

Kustannukset ja rahoitus

Kustannusarvio			
Kustannuslajit	2023	2024	YHT
KAMK	5 kk	7 kk	
Henkilöstökustannukset	41 978,0 €	49 438,00 €	91 416,00 €
Projektipäällikkö, osa-aikainen 100 %	31 610,00 €	44 254,00 €	75 864,00 €
Asiantuntija 1	10 368,00 €	5 184,00 €	15 552,00 €
Yleiskustannukset 40 %	16 791 €	19 775 €	36 566 €
Yhteensä	58 769 €	69 213 €	127 982 €
Rahoitus			
	2023	2024	
AKKE	47 015 €	55 371 €	102 386 €
KAMK	5 877 €	6 921 €	12 798 €
Kuhmo	5 877 €	6 921 €	12 798 €
Yhteensä	58 769 €	69 213 €	127 982 €

Toteutusaika

18.1.2023

1.8.2023- 31.7.2024.

Lisätietoja:

Mikko Keränen
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan johtaja
044 7101 620
mikko.keranen@kamk.fi